

TORONYIRÁNY

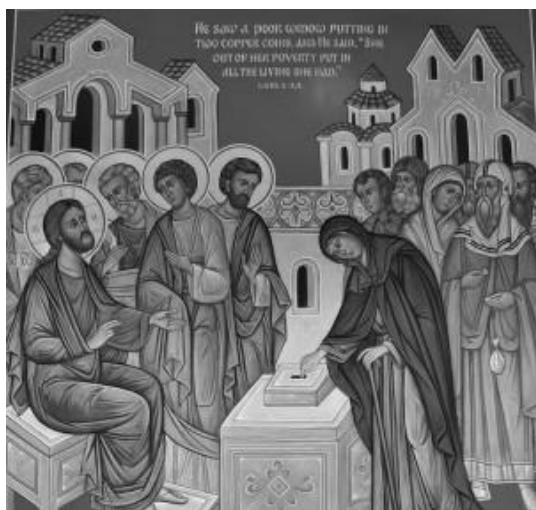
XII. 45.

2018. november 11.

SZEGEDI KATOLIKUS ÉRTESETŐ A GLATTFELDER ALAPÍTVÁNY GONDOZÁSÁBAN

Évközi 32. vasárnap

A mai keresztény életben is az egyik legnagyobb probléma az igazi, helyes vallásosság kialakítása. Azzal, hogy megkeresztelték minket, azzal, hogy „anyakönyvezett keresztények” vagyunk, sohasem elégedhetünk meg. Mi is hajlamosak vagyunk a külsőségek szerinti gondolkodásra. Sokat adunk a látszatra, ami önmagában véve még nem lenne baj, ha a látszatnak benső hitele lenne, ha a látszattal nem csapnánk be magunkat és másokat. Sokszor a nevelés, a tekintélyi ráhatás is felelős a formális gondolkodásmódért és a formalista magatartásért. Az igazi nevelés ugyanis valahol ott kezdődik, ahol a gyermek nemcsak parancsra cselekszik, sőt, egyáltalán nem kényszerből cselekszik, hanem benső igényből és jóérzésből, önkéntes odaadásból. A parancsok, főleg a tiltó parancsok egyoldalú kiemelése veszélyes lehet a vallásosság kialakulásában is.

A készséges, odaadó lelkületre Jézus adta nekünk a legszebb példát. Ő mindent odaadott értünk, „feláldozta” istenségét, - ahogyan Szent Pál mondja -, „kiüresítette önmagát”. Minden szentmise ezt az áldozatot és jézusi lelkületet jeleníti meg. Minden szentmise a teljes odaadásra szólít fel minket Istenért és embertársainkért. Ezért a liturgia egyik (gyakran előforduló) kulcskifejezése a „devotio”, az „odaadás”: ezt a lelkületet kell megtanulnunk, mindjobban elsajátítanunk a liturgián való részvétellel. Erre a bensőséges odaadó lelkületre figyelmeztet a mai evangélium.

Csanád Béla

A szentmise olvasmányai

- 1. 1Kir 17,10-16** Az éhínség idején egy careftai özvegyasszony utolsó tartalékait is felhasználva ad ételmet Illés prófétának, de bőséges kompenzáció a jutalma.
- 2. Zsid 9,24-28** Krisztus áldozata örök érvénnyel egyszer és mindenkorra eltörölte a bűnt.
- 3. Mk 12,38-44** Jézus egy szegény özvegyasszony hősiessége áldozatát állítja példaként tanítványai elé.

Az írástudók képmutatása és egy özvegyasszony őszinte nagylelkűsége

Jézus az írástudókkal szemben foglal állást a leghatározottabban. Ők nem az élő Istent, hanem az emberek tetszését keresik. A rituális tisztaságról tanítva már idézte Izajás prófétát (Mk 7,6; Iz 29,13): „Ez a nép ajkával tisztel engem, de a szíve távol van tőlem.” Ennek a vallási jellegű ítéletnek a templomtérén már bővebb jelentése van. Jézus és az írástudók a vallási elvek mellett a vallásból következő életprogram tekintetében is szemben állnak: az írástudók nem Isten Fiának békés országát, hanem „Dávid fiának” földi országát építik. Ezért kapnak „súlyosabb ítéletet”. A kríma szó Márknál egyedül itt fordul elő, a krinó igei alak és a kriszisz pedig teljesen hiányzik. Amire Jézus másutt csak utal, a végső ítélet (vö. 12,36; 13,20; 14,62), az most konkrét fenyegetés.

Jézus figyelő tekintete előtt (41a) példabeszédbbe illő helyzet bontakozik ki. Ahogy várható, a gazdagok sokat adnak, a szegény keveset (41b-42). A látvány Jézus magyarázata által lesz jellé: a sok és a kevés helyet cserél, az adakozásban elsőből utolsó, az utolsóból első lesznek. Jézus előtt a gazdagok után jelenik meg a szegény, szavaiban viszont ő lesz a sor vezetője és befejezője is (43-44), a szemlélődésnek nála kell kezdődnie és hozzá kell visszatérnie.

A viták sorozata után Jézus megpihen, az elbeszélés időfolyama is megáll. Ahogy Jézus körbenézett a templomba érkezésekor (11,11), most is megfigyeli, ami történik. Újra a tanítványokhoz

fordul, akik ugyan tanúi voltak a templomi vitáknak, de azokban nem volt közvetlen szerepük. Utoljára akkor szólott hozzájuk, amikor a fügefafa jelével imádságra és megbocsátásra szólította őket (11,20-25). Utolsó templombéli szavaival az odaadás értékét hangsúlyozzák, amely a parancsok legnagyobbika (vö. 12,28-34), de Jézus saját életprogramja és példája is (vö. 10,45). A 41. versben kétszer is szereplő, majd a 43. versben visszatérő gadzophülakion szó jelentése általában kincstár, azonban perselyt is jelenthet. A jeruzsálemi templomban, mégpedig az asszonyok udvarában, tizenegy ilyen persely volt, hogy az érkezők adományt adhassanak, vagy egyes áldozatokat megfizethessenek (P. Dschulnigg, Ekkehard W. Stegemann). Az elbeszélő a gazdagok adakozásáról, mint tartós cselekvésről beszél (eballon - „dobtak”, imperfectum), hiszen „sokan” jöttek, dobtak sokat. A jelenet azonban egyszerűvé válik (42. vers), amikor az özvegyről van szó, aki bedob (ebalen – aorisztoszbán) két leptónt. A leptón a legkisebb pénzdarab volt, rézpénz, amelyet Heródes idejében bőven vertek Júdeában. Márk azonnal meg is adja olvasóinak az „összeget” a birodalom központjában, Rómában is használatos fizetőeszközben. Ennek görög neve, a kodrantész is csupán a latin quadrans átírása. Az értelmezők többsége ebben a magyarázatban nyilvánvaló jelét látják annak, hogy Márk nem a Római Birodalom keleti felében, esetleg Júdeában élőknek, hanem a nyugaton, Róma közelében élőknek írta evangéliumát. A quadrans pénzermét fokozott sűrűséggel találták meg például a pompeji ásatásokban, viszont keleten, illetve az II. századtól fogva lényegében nem fordul elő.

Az elbeszélő már kiemeli, hogy az özvegy szegény (ptókhosz), de az esemény magyarázatát és kommentálását Jézusra hagyja. Jézus odahívja tanítványait, és ünnepélyes kijelentést tesz, amelyet meg is indokol (43-44. vers). A helyzet értékelésében prófétai jellegű, indoklásában a bölcsesség jegyeit hordozza. Stílusa is ünnepélyes, kissé körülményes: nemcsak rámutat az özvegyre, hanem kiemeli szegénységét is; nemcsak „mindenkiről” beszél, hanem mindenkiről, aki a perselybe dobott. A 43. vers fokozása után a 44. vers ellentétpárba foglalja az özvegyet és az összes többi adakozót: azok a bőségükből adtak, az özvegy az ínségéből; azután újabb két hátravetett értelmezővel: az özvegy mindent „odadobott”, az egész „életét” (biosz), megélhetését. Csak utólag válik világossá, hogy az özvegy nagylelkű volt már csak azért is, mert a két leptón egyikét megtarthatta volna magának.

Az özvegy Istent helyezi mindenek elé, anyagi javaival is teljesen őt akarja szolgálni. Ezt úgy is érthetjük, mint a korábban Jézus által megfogalmazott „első parancs” (12,30) valóra váltását. Ott a „minden erőddel” kitétel úgy is fordítható, hogy minden anyagi erővel, minden vagyonnal Istent kell szeretni. Az özvegy teljes odaadása azt a másik asszonyt is felidézi, aki nagy vagyont érő illatszert áldoz Jézusra, nem szegénységét, hanem nagy gazdagságát osztja meg vele (vö. 14,3-9). A lényeg ez a mindent odaadás, ami az özvegyre is jellemző. Odaadása azért lehetséges, mert szabad önmagától, és a szabad emberek véleményétől is, akik előtt semmit sem számít a nagylelkűsége.

Martos Levente Balázs

Szülők és gyermekeik: hogy jól éljünk együtt (20.)

Hogyan válhat belőlünk don Bosco szerint nevelő vagy szülő?

XV. Párbeszéd a szülők és gyermekeik között

Kulcsszavak: A kommunikáció struktúrája – Visszacatolás – Hitelesség – Empátia – Metakommunikációs figyelem

1. A személyek közötti kommunikáció

A szóban forgó téma nem csupán a verbális és nem verbális kommunikációt foglalja magában, hanem azt a módot is, ahogyan együtt tudunk élni a többiekkel, ahogyan kapcsolatba tudunk lépni másokkal. A párbeszéd-kapcsolatban a személyiség egésze vesz részt: gondolkodása, tevékenysége, léte, fellépése, érzései, értelme, szíve és feje.

2. A kommunikáció szerkezete

Az erre vonatkozó szakirodalom szerint a kommunikáció szerkezetét a következő elemek alkotják:

Adó vagy kibocsátó: az, aki az üzenetet kibocsátja

Üzenet: ennek részei:

- tartalom: az üzenet, ahogyan a kibocsátó elképzeleli;
- kód: a nyelvi-fogalmi rendszer;
- csatorna: szavak, gesztusok, csend;
- kontextus: az a helyzet, amelyben az üzenet továbbításra kerül;

Vevő: akinek az üzenet szól;

Visszacatolás (vagy feedback): Az a válasz, amit a vevő fogalmaz meg. Ebből vonható le következtetés arra nézve, hogy a vevő felfogta-e az üzenetet, részben vagy egészében.

A fenti tényezőket mind a maguk sajátosságában, mint egymás közötti kapcsolatukban figyelembe kell venni.

Az adó

Az a személy, aki üzenetet küld, és miközben ezt teszi, különös, eredeti súlyt tulajdonít neki, amit áthat személyes tapasztalata. Aki üzenetet ad, miközben beszél, felfedi a maga személyiségét, műveltségét, világlátását, életfelfogását. Filozofikusan ezt úgy fogalmazhatjuk meg: azok vagyunk, amit kommunikálunk.

Az üzenet

Ennek részei:

Tartalom: ami lehet egyszerű információ, összetett megoldandó helyzet, hívás, stb.

Kód: ez az a nyelvi-fogalmi rendszer, amit az adó arra használ, hogy megértesse magát. Sokszor azért egyirányú a kommunikáció, mert a két beszélgető fél más-más kódot használ, amelyek nem illeszkednek egymáshoz. Tipikus példája ennek a szülők és tanárok beszélgetése, amikor a tanárok kidolgozott, szakmai terminológiát használnak, szemben a szülőkkel, akik az esetek többségében szűkösebb, nem szakmai kódot alkalmaznak. A tanárok és a diákok között is megeshet, hogy a kölcsönös értetlenség oka az eltérő kódok használata. Szülők és gyermekek között azért is lehetnek kommunikációs gondok, mert az egyik oldalon felnöttes kódot alkalmaznak, a másikon pedig a kérdés elfogadására alkalmatlan kódot.

Csatorna: ez az az eszköz, amelynek segítségével kommunikálunk. A szavakon kívül használjuk például a gesztusokat és a csöndet is, amelyek olykor „előnyt is élveznek”, ha meg kell értetnünk a másikkal egy üzenetet, amit nem tudunk szavakba foglalni, mert jelentését vagy hatékonyságát vesztené (sokszor mondják: egy gesztus többet ér minden szóvirágnál). A csend, gyermekünk részéről, sok mindent a tudomásunkra hozhat: elgondolkozik azon, ami mostanában történik vele; sértődöttség amiatt, amit a szülők vagy mások vele kapcsolatban mondtak vagy tettek; képtelenség arra, hogy megnyugodjon egy őt ért balsiker vagy kár miatt. A jól kommunikáló személy fáradtsága (ami nagyon megéri) abban áll, hogy korrekt módon felfogja és interpretálja a „csend szavát”. Ez úgy válik lehetővé, ha gondos és figyelmes empátiás kapcsolat áll fenn afelé, aki ilyen módon juttatja kifejezésre érzéseit.

Kontextus: az a helyzet a társas kapcsolatokon belül, amelyben egy üzenetet elküldünk. Ettől függ az üzenet átadásának ideje, módja, helye; ha nem vesszük figyelembe, „hiába beszélünk”: nem megfelelő helyen vagy időben.

A vevő

Ez az a személy, aki a saját „szűrőjén” keresztül feldolgozza a neki küldött üzenetet, és „lefordítja” azt egyszerre objektív módon (szó szerint) és szubjektív módon (megállapítja, hogy az ő számára személyesen mit jelent). A vevő szűrőjét várakozások, szükségletek, a személyes műveltség, életfelfogás, élettapasztalat alakítják, vagyis olyan elemek, amelyek az esetek többségében nem esnek egybe az adó hasonló paramétereivel.

A visszacsatolás

A visszacsatolás vagy viszontválasz az az elem, ami a legutóbbi tanulmányok fényében meghatározó szerepet tölt be a hatékony interperszonális párbeszéd kifejlésében. Valóban: a sok félreértés nem egyszer abból fakad, hogy nem figyelünk oda arra a reakcióra, amit a mi üzenetünk kiválthatott a vevőben.

Ki tudja, hányszor gondoljuk úgy, hogy a másik ember megértette azt, amit mondani akartunk, pedig rádöbbenünk, hogy félreértett bennünket, vagy csak részben értette meg mondandónkat. A vevő, a saját „receptiós mezőjére” támaszkodva szűri meg és érti meg azt, amit tud vagy akar, legalábbis addig a pontig, amikor az adó kifejezetten azt nem kéri, hogy ismétlje meg számára a hozzá eljutott üzenetet.

Azon kívül, hogy explicit módon megkérdezzük: „Légy szíves, meg tudnád nekem mondani, mit értettél meg abból, amit kommunikáltam neked?”, létezik egy másik út is, amelyen járhatunk, hogy elkerüljük a torzulásokat és félreértéseket. Ez nem más, mint a velünk párbeszédben álló fél magatartásának figyelése üzenetünk vételekor.

Ha például egy üzenetet küldök a gyermekem felé, és éppen az ellenkezője a reakciója, mint amit én elvárnék, nyilvánvaló, hogy egyáltalán nem fogta fel az üzenetet.

Ebben az esetben meg kell keresnünk az okát a félreértésnek. Fel kell tennünk a kérdést a magunk számára: „Nem beszéltem világosan?; Nem tudtam kellőképpen alátámasztani a javaslatomat? Lelki krízisbe hajszoltam volna a kéréssel?; Miért nem vette figyelembe, amit mondtam neki?” és hasonlók.

(Folyt. köv.)

Salvatore Porcelluzzi

Vasárnapi jegyzet

Isten csöndje

Gyakran megkérdezhetjük: van-e végre perc, óra, amikor a csend uralkodik a maga szelíd törvényével? Mert bizony nehéz csöndet teremteni magunk körül akkor, amikor a zajló világ szétszórja a figyelmünket. Mindenesetre akad egy-egy óra legalább hetenként, amikor a liturgia ünnepe fogad, az Úr szentélyének misztikus csöndje.

Ezt is csak feltételelesen mondhatjuk. Érdemes elidőzni akár könyvek segítségével éppen a liturgia csöndjéről, amely egészen más, a megnyugvás, a rengeteg „csatározás” utáni állapottól eltérő. A csönd sajátosság magatartás, legtöbbször az önfegyelem függvényében.

A csöndről azt írja a kortárs Sarah bíboros, hogy ez a liturgia lényegének kérdése. A liturgiához ugyanis a misztikus jelző illeszhető. A keleti szertartásról ez a fogalom járja: „isteni liturgia”. Már a megközelítése ha zajos, ez felületesnek és „emberi színűnek” mondható. A csöndjéről így vall a bíboros: radikális és lényegi állapot, mivel „a szív megtérése”. A megtérés azt jelenti: „visszafordulni Istenhez”. Megtisztított csöndről elmélkedik a meditáló, a szenvedélyektől mentes csöndről, vagyis az említett világzajtól és a belső zaklatottságtól felszabadult léleknyugalomról...

Az sem ritka az élő liturgia esetében, hogy a fogadó hely, de főleg a liturgiát végző pap mennyire kész a szolgálatban. Sarah bíboros vallja, hogy „minél inkább felragyog a pap tiszta élete, annál inkább válik ő maga a Krisztussal való egység által >>tiszta, szent, szeplőtelen ostyává<<”.

Nem jámbor szavak ezek, hanem Isten népe javára az a felhívás és erő, hogy öltse magára „az új embert, aki az Istenhez hasonlónak alkotott megigazult és valóban szent teremtmény.” Pál apostol pontosan érezte, amit majd az ágostoni „definíció” hirdet, hogy nem csupán arcunk, hanem teljes személyiségünk Istenhez van rendelve.

Elgondolkoztatóak azok az észrevételek, amelyek a misében a kelet felé fordulást tartják legmértőbbnek az imádságban. És itt jön a javaslat – amely végül szinte minden oltárra vonatkoztatható: ahol nincs lehetőség a kelet felé fordulva misézésre, ott keresztet kell kitenni, jól látható módon: Krisztus a kelet, vagyis a fényforrás. Jelképes valóság, de érzékeltetheti, hogy fontos jelek kísérik a csöndet, amely ugyancsak testesül még liturgikus, szakrális tárgyokban is, hiszen nem egyszer elég egy-egy erdei kereszt, hogy az ember csöndnyugalomban érezze magát.

Szent helyek titka mindig a liturgia titka is, a megszentelt csöndé, Isten csöndjében.

Tóth Sándor

hírek ..... információk

Jövő vasárnap, november 18-án minden katolikus templomban az egyházmegyei, illetve országos karitás szervezet javára gyűjtik a szentmiséken felajánlott adományokat.

A Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium szervezésében Roma Őszi Fesztivált rendeznek Szegeden. A programsorozat következő eseményére november 12-én, hétfőn este 6 órától várják az érdeklődőket a Grand Café-ban (Deák Ferenc u. 18.). A Felettem az ég... című irodalmi esten szegedi színészek mutatják be roma írók és költők műveit.

A jezsuiták Szent József templomának hittantermében (Dáni János u. 3.) november 12-én, hétfőn az esti szentmise után 18.15 órakor „Hit és Művészet” címmel Pataki Ferenc festőművész tart előadást.

A Dugonics András Piarista Gimnázium nyílt napot tart november 13-án, kedden 17 órától az iskola dísztermében. Szeretettel várják a 6. és 8. osztályos tanulókat szüleikkel együtt, akik a hatévfolyamos, természettudományos orientációjú, illetve a négyévfolyamos nyelvi és általános tantervű, valamint négyévfolyamos, sporttagozatos osztályokba szeretnének tovább tanulni.

Magyarország Miniszterelnökségének Nemzetpolitikai Államtitkársága, a Magyarság Háza és az Ausztriai Magyarok Gazdasági Érdekközössége–Kaláka Club közösen szervezi november 14-én, szerdán délután 3 órától a Mátyás király-konferenciát, valamint Merényi Zoltán–Somodi András Mátyás király - mecénás és katona című kiállításának megnyitóját a bécsi Palais Trautson (Igazságügyi Minisztérium székhelye) dísztermében. A rendezvény résztvevőit Forgó László, a Kaláka Club főtitkára köszönti, ünnepi beszédet mond Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár.

Előadások:

Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök: Hunyadi Mátyás: egy reneszánsz uralkodó Magyarország trónján

Buzás Gergely, a visegrádi Magyar Nemzeti Múzeum Mátyás Király Múzeuma igazgatója: Mátyás király építkezései

Jerzy Snopek, Lengyelország budapesti nagykövete: Mátyás király és a lengyelek

Ádám Zita, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége alelnöke: Mátyás-hagyományok Gömörben

Raffai Judit, az Újvidéki Egyetem, Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar egyetemi docense: A vajdasági Mátyás-folklór

Lupescu Makó Mária, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem Magyar Történeti Intézet egyetemi docense: Mátyás király kolozsvári emlékezete

DVollbrecht Jürgen, a Bautzen Múzeum igazgatója: Corvin Mátyás kőbe faragva. Egy homokkő dombormű a bautzeni (budissin-i) Ortenburg vár Mátyás-tornyán (kaputornyán)

A CsaládEgyetem rendezvénysorozata a Katolikus Házban (Szeged, Dugonics tér 12.) november 15-én, csütörtökön 18 órától folytatódik Férfiműhely - szeminárium csak férfiaknak címmel.

A Szeged-Csanádi Egyházmegyei Pasztorális Helynökség munkatársai november 17-én, szombaton a Katolikus Házban Kapcsolódó nevelés címmel rendeznek egész napos programot. A kurzust Egry Zsuzsanna, a Kapcsolódó Nevelés képezett oktatója, a Szelid Szavakkal Alapítvány képviselője vezeti. A 9.30-13 óráig tartó előadás mindenki számára nyitott, ám regisztrációhoz kötött. 14-16 óráig pedig interaktív műhelymunka várja az érdeklődőket. A csoport létszáma korlátozott. A jelentkezéseket - érkezési sorrendben -, november 14-ig fogadják a csaladegyetem.hu oldalon. A Kapcsolódó nevelés olyan szoros szülő-gyermek kapcsolat kialakításában segíti a családokat, mely a gyermek- és serdülőkor eltelte után is, egy egész életen keresztül megmarad. A megközelítésmód megtanítja a szülőket arra, hogyan elégítsék ki gyermekeik alapvető érzelmi szükségleteit, hogyan „hatástalanítsák” a gyerekeket érő romboló, káros hatásokat, és hogyan teremtsék meg maguknak a gyerekek neveléséhez szükséges támogató közeget.

A Belvárosi Plébánia szervezésében minden hónap harmadik vasárnapján, 16 órától várják a plébánia közösségéhez tartozó kisgyermekes családokat az óvodások miséjére, a Katolikus Házban (Dugonics tér 12.). A következő alkalom jövő vasárnap, november 18-án lesz.

Megjelent Tatárné Kapus Éva: Gyermekszív imák című könyve. A kiadvány első részében az író arra a kérdésre keresi a választ, „Hogyan lehet ebben a zajos, örvénylő világban hallhatóvá, élhetővé tenni Istennel, Jézussal való kapcsolatot azok számára, akik családjukból nem hozták örökségül ezt a végtelen kincset rejtő életformát?” A könyv a gyermeki lélekben élő, belőle születő, gyermeknyelven megfogalmazott, gyermekszívhez szóló imákat írja le, melyek olyan mély evangéliumi igazságot fogalmaznak meg, mint az, hogy Isten országa köztetek, bennetek van. A könyv második részében összegyűjtött imák segítenek a család minden tagjának, hogy a mindennapi élet történéseiben felfedezzék és megköszönjék a jó dolgokat, a szentek imádságában pedig az fogalmazódik meg, hogy az érzések, tapasztalatok során mit élhet meg az ember az Istennel való élő kapcsolatban. A könyv a tateva9@gmail.com e-mail címen rendelhető meg. A megvásárolt könyvek árának 5%-val Böjte Csaba testvér „gyermekait” támogatják.

Az Egyházmegyei Karitás az idén is várja Alkotóházába a kézműveskedésre vállalkozókat november 26-ig, hétfőnként 15 és 18 óra között (október 22. kivételével). Szegeden, a Csongor tér 8. szám alatti új Karitás Irodában (az ÁGOTA Közösségi és Kulturális Centrum mellett) készítik majd azokat az ajándéktárgyakat, melyeket adventben a Karitás Karácsonyi Vásárában értékesítenek. A teljes bevételből fűtőanyagot szerez be a Karitás rászoruló családok számára.

Kiadja a Glattfelder Alapítvány

Felelős kiadó és szerkesztő: Kiss-Rigó László

Állandó munkatárs: Bábszki Zoltán, Borz Gergely,

Cserny Szilvia, Kozma Gábor,

Szeberényi Klára, Tóth Sándor

Címünk: 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.